

Umetniška poročila.

III. umetniška razstava v paviljonu R. Jakopiča. Ni še pomladi v deželi in črni in goli so Lattermanovi kostanji, a v beli hišici za njimi so naši umetniki že pričarali s svojimi kisti pomlad na platno, jarko solnce, kipeče cvetje in zelenje. Na dan svetega Jožefa je bila dostojno otvorjena ta „Spomladanska razstava“, ki se je udeležuje 14 umetnikov: 13 slikarjev in samo 1 kipar. Ker pride daljše poročilo, zato se danes omejujem na imena: Ivan Grohar ima 7 slik, samih krajin, vrlo občutenih; Rihard Jakopič s svojimi 29 slikami stoji v središču svetle slikarske plejade: sledi mu Jama Matija z 10 nežnimi krajinami, ki so med najboljšimi na razstavi; Klemenčič Fran se javlja to pot prvič na slovenski slikarski razstavi z 12 deli, ki pričajo vseskozi o resno stremečem umetniku; dalje sta Magoliča, oče in sin, oba s tremi, potem Mysz Karel, tujec z Bleda, s šestimi stvarmi; srbska slikarica Petrović Nadežda je poslala iz Belgrada 37 svojih slik; Smrekar V. je homo novus z dvema portretoma; Šantel Henrika ima 4 figuralne stvari in njen brat Saša nastopa s 7, večinoma manjšimi deli; Vavpotič je poslal samo Idrijo v zimskem snegu; Zajec Ivan je edini kipar z 20 deli; Žmitek Peter zaključuje častno vrsto naših umetnikov s 47 deli. Lepo število je to in najboljša priča o marljivosti in bogastvu slikarjevem. — Ker se razstava meseca maja že zapre, da napravi prostor češkim slikarjem, ki jih je povabil naš mecen Jakopič k sebi v goste, zato naj vsak pohiti na veseli spomladnji rendezvous naših umetnikov.

C. Golar.

Stegenšek Avguštin dr.: Novi oltar Marijinega vnebovzetja v Cirkovcah. (Delo Ivana Sojča.) Z 11 slikami. Založil pisatelj. V Mariboru 1909. M. 8°. 16 str. Cena s poštnino 45 v.

Ta zanimiva brošurica obsega širšim krogom namenjeno vsebinsko analizo novega, lepega dela domačega umetnika, umetniškega kiparja Sojča v Vitanju. Tako je ta brošurica nekak početek in zasnutek umetniške analize neke umetnine, nekak uvod v opazovanje te umetnine, skromen sicer in primitiven, a vendar prva in dobra podlaga. Zato je izdaja tako bogato ilustriranega delca vsega priznanja in priporočila vredno delo. Želeli bi samo še, da bi pisatelj v bodočih enakih izdajah vsebinski analizi dodal še tehniško. S tem bi se umevanje res umetniških kvalitet kakega dela poglobilo in razširilo, knjižice pa bi si pridobile hvaležnih bralcev tudi v krogih, ki jim taki naslovi niso vabljivi, ki pa so pouka v umetniških vprašanjih potrebni in željni, ki bi bili zanj tudi hvaležni. Pisatelj je s svojimi publikacijami dokazal, da bi na tem polju kulture lahko s pridom deloval. Osebne podjetnosti mu ne manjka, treba samo še, da najde njegovo lepo delovanje v občinstvu primeren odmev. In ravno v tej stvari čaka spretnega pisatelja obsežno, popolnoma neobdelano polje. — V koscu reliefa na str. 14 bi leva roka drugega angelčka bila prav lahko skrita. Pogledi obeh očitno divergirajo, tudi je tako živahna gesta v direktnem in prekričavem nasprotju z izrazom v obličju drugega angelčka, za izraz prostora v reliefu nepotrebna in tehnično škodljiva, ker preobčutno lomí živahno povzdignjeno levo roko prvega angelčka. Prvi je z dušo in telesom izraz bitja, ki ve in se za veda, kaj se godi, drugi je pasivno občinstvo (prvemu gleda čez hrbet in je samo napol viden!), bitje, ki še ne ve in se še ne

zaveda, kaj se godi. Zato je še premlad in preveč otrok. Ideja in kompozicija bi ne trpeli prav nič, če bi umetnik njegovo ponesrečeno levo roko kratkomalo izdolbel.

Knjižico priporočamo vsem, ki se zanimajo za umetniška vprašanja in našo domačo umetnost.

J. A. Glonar.

„Regiment po cesti gre . . .“ med Nemci. Prva marčeva številka letošnjega „Kunstwarta“ prinaša v svoji glasbeni prilogi med štirimi jugoslovanskimi popevkami na prvem mestu naš „Regiment . . .“, melodijo s podloženim prevodom prve kitice z naslovom:

Das Soldatenliebchen.

(Slovenisch.)

's Regiment sein' Straßen zieht, juchei,
auch mein Bursch in Reih' und Glied, juchei,
meinen Liebsten, hei, den kennt man gut,
trägt ein' grünen, grünen Strauß am Hut, juchei!

(Zadnji dve vrsti se ponavljata kakor pri nas.)

O melodiji piše dr. R. Batka: „Unser erstes halte ich für eine Perle höchsten Ranges. In wenigen Zeilen — weleh ein lebendiges Bild! Das blühende, frische Bauernmädchen, das auf der Anhöhe steht, das Regiment auf der Straße vorbeimarschieren sieht, ihren Liebsten erkennt und vor Freude jubelt über den schönen grünen Strauß, den er am Hute trägt — wie ist das unmittelbar geschaut? Die Melodie belebt und gibt der Zeichnung Licht und Farbe. Der Marschrhythmus fixiert die Grundstimmung, die Pausen des Textes werden organisch durch jauchzende Kadenzen ausgefüllt und selbst die Wiederholung des „grünen, grünen Straußes“ dient nur dazu, die Vorstellung besonders hervorzuheben. Man glaubt den Buschen nun wirklich maiengrün vor sich zu sehen. Ich halte das knappe Liedchen für ein wahres Meisterstück der Volkskunst.“ — Razen „Regimenta“ prinaša še dve hrvaški in eno „bosensko“ popevko.

† Anton Medved. In spet nam je odpeljala neizprosna Smrt iz svetišča Muz v svoje temno kraljestvo drago žrtev: dne 12. marca t. l. je umrl na svoji župniji na Turjaku Anton Medved, eden najplodovitejših in najboljših naših pesnikov v 41. letu svoje dobe. Kot dijak in bogoslovec je pridno sodeloval pri „Lj. Zvonu“ (Bi-stran, Dolenjec, Zdeslav), od l. 1889. ga stalno srečavamo v „Dom in Svetu“, sodeloval je kot pesniški kritik in pesnik pri „Slovenki“, pisal je za Mohorjevo družbo in drugod. Bil je globoko čuteč lirik, epik in dramatik. Najlepše bisere svoje Muze je zbral v dveh obsežnih zvezkih Poezij. Dramatska dela je objavil večinoma v Dom in Svetu: L. 1891. dramatični prizor „Savel“, tri zgodovinske žaloigre: Viljem Ostrovrhar (1894), Kacijanar v dveh delih (1895, letos predelano v novi izdaji), Za pravdo in srce (1896); Na odru življenja. Drama v štirih dejanjih (1902), Na ogledih. Veseloigra v treh dejanjih (1903), Posestrimi. Igrokaz v štirih dejanjih (1905). Istočasno z Gregorčičem je prosto poslovenil svetopisemsko zgodbo „Job“ (1904). — Medved je mojster forme, ki si je ustvaril svoj pesniški jezik; njegova dela mu ohranijo častno mesto v slovenski književnosti.